

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Czukor- és gazdasági szeszgyárakat az alföldnek!

— Bihar megye törvényhatóságának és a gazdasági
 egyesületnek figyelmébe. —

A mai áramlat mellett, amikor a közvélemény tulsulya az önálló vámterület felállítására mellett nyilatkozik meg, méltán az a kérdés merül fel, hogy az eddig Ausztriába vámmentesen exportált gazdasági termesztyvények, állatok ezen-tuli megvámolásából származó mintegy 200 millió korona bevételi kevesebblet, melynek legalább is 70 százalékát az alföldi gazda fogja viselni, honnan térül meg, mert elvitázhatatlan tény az, hogy ha azon bevételi kevesebblet recompensatiójáról elő eleve gondoskodva nem lesz, az alföldi kis és középbirtokosok, nem különben a haszonbérlet jelentékeny része lönkre megy s mivel a gazdák még ak-kora munkabért sem lesznek képesek fizetni, mint ma, a mezőgazdasági munkások helyzete is nagyon válságossá válik.

Hogy az önálló vámterület lesz-e jobb vagy a mostani közös vámterület jobb-e? a felett természetesen ezen cikk keretén belül nem foglalkozhatunk, tény azonban az és erre az illetékes körök figyelmét nagyon hangsúlyozva igyekezünk felhívni, hogy az önálló vámterület beállítása esetén az átmeneti időszak alatt az alföldi gazdát a végromlásától felteni lehet s meg kell keresni minden módot a veszély elhárítására.

Magyarország speciális agrár állam, lakosai és időktől fogva foglalkoznak legnagyobb előszeretettel földművelési teendőkkel, amit az is legjobban bizonyít, hogy egy-egy községben az iparosok és kereskedők száma átlag alig teszi ki a lakosság 3 százalékát, Természetes, bármily fokozott mérvben fejlődik is az ipar, igen sok időnek kell elmulni, míg a magyar ember hajlama fokozottabban az ipari és kereskedelmi pályákhoz idomul, amiért kétség-telen, hogy a közéletnek e tekintetben nagy segítségére lesznek a gazdasági iparágak, ugyint cukor, sör és szeszgyártás s mintegy hivat képeznek az ipar parnassusához.

Ez uttal azonban nem ebből a szempont-ból bíráljuk a gazdasági iparágak bevezetését, hanem abból, hogy az alföldi gazdát az ön-álló vámterület beállítása esetén recompentálva és minden esély ellen megóvva lássuk, ezért sürgetjük az alföldön több cukorgyár és ezzel kapcsolatban gazdasági szeszgyárnak létesí-tését.

A cukortermelést és értékesítést az ön-álló vámterület betolyásolni aligha fogja, mert Brüsszelben erre nézve nemzetközi egyezmény jött létre.

Hogy pedig a cukorgyártás a mai viszonyok mellett sem rossz üzlet, bizonyítja azon körülmény, hogy a cukorgyárak nagyobbbitatnak, üzemüket fejlesztik s bár nem kielégítő mérvben, mégis magasabb árakat fizetnek cukor-répáért a termelőknek, mint azelőtt.

Vizsgáljuk meg, hogy egy vidék, gazdasági viszonyainak fellendítésében mily szerepet játszik egy cukorgyár és hogy találja meg a cukorrépa termelés mellett számadását a gazda?

Tegyük fel, hogy létesül egy cukorgyár évenkénti 75.000 métermázsa nyers cukor kontingenssel, akkor a gyár — mivel átlagban 11 q répa kell egy métermázsa nyers cukor nyeléséhez — 825.000 q cukorrépát fog igényelni.

Ezen cukorrépa mennyiség termeléséhez legalább is 6000 kat. hold terület szükséges s annak megmunkálásához 360.000 kézi napszám igényeltetik, vagyis a napszámokat átlag 1 korona 20 fill. számítva, 432.000 kor. jut a munkás-nép kezébe.

Látszólag ezen összeg nem sok, mivel azonban a cukorrépa munka a többi mezői munka közzé beékelődik és a miatt a munkás még kapálhat tengerit, kaszállhat takarmányt, arathat és csépelhet gabonát s így eddigi keresete nem csökkentetik, — továbbá most a cukorrépánál 12 éven felüli gyerek már ere-jének és képességének megfelelő munkát talál, úgy hogy a többi mezői munka mellett egész évi kenyerét és ruháját megkeresi s nem képezi többé terhét a munkás családnak, a cukorrépa termelés nemcsak gazdasági és köz-gazdasági, de kiváló czociális politikai jelen-tősséggel is bír. Sokan fogják erre azt mondani, igen ám, de az alföldi embernek nem hajlik a dereka a cukorrépához, a minek az legjobb bizonyítéka, hogy a cukorrépát eddig is ide-gen munkásokkal műveltetik a cukorrépa termelők.

Ez az igaz, de azért évről-évre több a vállalkozó a környékbeli munkások közül s mivel a cukorrépa termelés minden más kapást ugyszólván kiszorít, a vége mégis csak az lesz, hogy saját jól felfogott érdekükben a cukorrépa művelést teljes mérvben üzni fog-ják. Ehhez természetesen a termelők is nagy-ban hozzájárulhatnak jóindulatu kapacitáció és a munka méltányos javadalmazása által.

Most nézzük meg, hogy találja meg a cukorrépa termelés mellett számadását a gazda?

Bevétel:

1 kat. hold cukorrépa vetés átlag termése
 130 q á 176 228 K 80 f.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az élet tragédiája.

Irta: Várady István.

IV.

— Dr. Márkus István törvényszéki bíró —
 Egri Klárka, a feleségem.

Halott halvány lett mindkettő. A nő csak-nem elesett az ingadozástól. A bíró ur minden lelki erejét összeszedte, hogy el ne árulja magát a férj előtt.

— Ejnye de hidegen fogadjátok egymást. Klárkám, a bíró ur nem oka, hogy védeneczeid ennyi ideig hűsölnek. Talán Pista barátom ez még se járja, hiszen még az uton attól tartottam, hogy — hogy féltékeny leszek reád. De Margitka, Margitka hol vagy?

Margitka egy kis bábuval az ölében lépett be apja hívó szavaira.

— A leányom! — Jöjj édesem ide, eredi a bácsihoz, na ne félj, engedd, hogy csókoljon meg. Ugy-e minden vonása az anyjé.

Klárka lelkem, mulattasd édes barátunkat, te meg fogad bocsátanom, le kell néznem az udvarra, a tehenekkel valami baj történt, az egyik béresem összeverekedett az ispánnal, a kocsi még nem hozták baza, — egy pár perc mulva itt leszek.

— De veled megyek, látni akarom az ud-vart, a gazdaságot. segédkezem neked, szólt sápadtan a bíró.

— Nem édes barátom. Erre rá érünk hol-nap is, vagy majd a következő héten. Maradj most itt, — s nem várva be a feleletet, lesza-ladt a lépcsőkön.

Teljes csend a szobában. A bíró nem kér-dett semmit, az asszony nem felelt semmit, Csupán a kis Margitka lett bátrabb: Bácsi ké-rem, a bácsinak nincs olyan babuskája mint a milyen nekem van?

— Nincs lelkem.

— Nincs édesem, nekem sincs olyan kis babám, a milyen magácska.

A kínos csendet Margitka zavarta meg is-mét amit a bíró urhoz simulva kérdezte: A bácsi miért nem hozta el az édes anyuskát magával?

— Azért lelkem, mert az én anyuskám nem él.

— Hát azt az anyuskát, a melyik olyan mint én anyuskám, a papa anyuskája . . .

— Édes kis babus, nekem nincs olyan anyuskám és — és — és nem is volt felelt fájdalmas hangon.

Az asszony, ki eddig egy helyen állva hallgatta leánya csevegését e szóra a bíróhoz fordult; Pistal — elcsuklott szava . . .

A kis leány kiment a szobából s ők ket-ten maradtak benn.

— Klárka! . . . Életemben most követtem el a legnagyobb ballépést avval, hogy ide jöttem. Miért kellett látnunk egymást. Különben jó tudnom, hogy boldog. Hiszen úgy szereti

mindenki s valóban megérdemli azt a nagy szeretetet.

— Valóban az vagyok, — felelt az asz-szony, miközben két könny cseppet törölt ki szeméből. A sors kegyetlen volt, hogy minket ismét össze hozott. Szerettem volna, ha nem látom soha, s mégis ez életem legboldogabb pillanata.

— Klárka! . . .

— A szülőim megtörték akaratom s azóta báb vagyok, mindenki azt tehet velem, a mit akar. Az én életem lassu hervadás. És ön, ön édes barátom azt mondta az előbb kis leá-nyomnak, hogy — hogy nem volt! — s ezzel a kijelentésével megtört engem. Az első pilla-natban láttam, mennyire veszélyes helyzetben vagyunk mind a ketten, s föltettem magamban, hogy egy szó sem lesz a multból. Hanem nem, hogy nem birtam ki. Megkellett tudnia, hogy — hogy nem felejtettem el, ezzel tartoztam ma-gának még akkor is, ha ezt helytelenül csele-kedtem.

— Köszönöm Klárka. egy darab ideig, hogy férjhez ment, nem voltam ura gondola-taimnak, hát egyetlen egy szót sem akartam felőle hallani soha. Megvettem, gyűlöltem — s mégis szerettem. S hogy ez az igazság, ugy-e ahhoz most már nem kell bizonyíték? — És most nyugodtabb lesz az életem.

— Vagy mind a kettőnké nyugtalanabb.

— Nem. Maga beletörődött a helyzetébe s nekem nyugtot fog adni az a tudat, hogy a

40 százalék visszanyert répa-
szelet 52 q á —30 15 K 60 f.

Összesen: 244 K 40 f.

Kiadás:

répa megművelésére fordított 60 napszám
a 120 72 K
130 q répanak fuv. költsége á 020 26 »
200 kg. csontlisztműtrágya pénzér-
tékének fele 10 »
30 kg. chilisalétrom 8 »

Összesen: 116 K

kiadást leszámítva mutatkozik 128 korona 40 fillér nyers bevétel.

Természetes ez még nem tiszta jövedelem, melyből a számító gazda helyi viszonyai szerint előforduló készpénz és egyéb kiadásait még levonja, megállapítható azonban, hogy egy jó közepes buza termés nyers értékével körülbelül egyenlő.

A csontliszt műtrágyának — mivel a hatását a második évben is érezteti — csak fele értéke vétetett számításba; vetőmag pénzértéke pedig, mivel azt a gyárak rendszerint ingyen szolgáltatják, nem számított fel.

Azonban a cukorrépa termés eredményét nem egymagában, hanem az utána következő terméssel kombináltan kell számítani és pedig azért, mert a cukorrépa nagyon pontos munkát igényel, gazt nem hagy vissza, minél fogva az utána következő termés minőségileg és mennyiségileg egyaránt biztosabb, másrészt a cukorgyáraknak beszállított répa után 40 százalék szelet alakjában takarmányul a gazdának visszaesvén, feleslegessé válik a takarmányrépa termelése, mely ezelőtt tetemes ilyen kiadást okozott s az eddig takarmányrépa termelésre szánt területek cukorrépa termelésre fordítván, tényleg jövedelmezővé változnak át.

Az alföldi viszonyok között kiváló fontossággal bírnának a cukorgyárak azért is, mert az üzemnél felhasznált mész szerves anyagokkal kötődven, kitűnő trágyát szolgáltat, mely különösen az igen kötött talajokra kellő mennyiségben alkalmazva, azok vegyi és phisikai tulajdonságait előnyösen befolyásolja.

Mostani hazai cukorgyárainkban ezen igazán eléggé meg nem becsülhető trágyaanyag nagyrésze teljesen elkallódik, mert rendszerint utakra töltésekre használtatik fel, mivel csekély

értékénél fogva a nagyobb távolságra való szállításához a költségeket el nem bírja, a környékbeli gazdák pedig az egészet felhasználni nem tudják,

Ma holnap, ha csak az öntözési művek be nem rendeztetnek — ami a közel jövőben alig várható — e legrosszabb szikes legelőterületek is eke alá kerülnek, mert ugar rendszer mellett kezelve, így több jövedelmet hoznak, mintha legelőnek használnának. Aszályos időjárásunk s talán a rossz cultura miatt is mesterségesen termelt takarmányneműink nem adnak kielégítő termést s azért az alföldi gazda kevés előszeretettel termel mesterséges takarmányt — s ha ezen bajokon segítve nem lesz, a tenyésztés-állat állomány minőség és mennyiségbeli visszafelődése biztosan várható.

Az alföldön létesítendő cukorgyárak ezen veszélyt nemcsak hogy elhárítanák, de az állattenyésztést határozottan fellendítenék, mert a hulladék egyaránt visszamaradó répa szelet és cukorszörp (melasse) kitűnő takarmányt szolgáltat s könnyű hozzáférhetőségénél és eltarthatóságánál fogva a gazdaközönséget az okszerű állattenyésztés űzésére serkentené.

Az alföldnek még nagy és bőven termő vidékei, rossz közlekedési viszonyai miatt az év bizonyos szakaszaiban hozzáférhetetlenek és a világtól teljesen el vannak zárva, s már magában véve az a körülmény, hogy a szállítás bizonytalan, a mezőgazdasági termények értékét s így a gazdák jövedelmét tetemesen csökkenti.

Mivel a cukorgyárak üzemükhöz nagy tömegeket vesznek igénybe, rendszerint a hol cukorgyárak tervezetnek, a cukorgyár létesülésével párhuzamban a közlekedési viszonyok is rohamosan fejlődnek s a mezőgazdasági élet az egész vonalon felpezsdül.

Az utóbbi időben szociálpolitikai tekintetben sok történt. Javítottak a régi telepések helyzete, életbe lépett az új telepítési törvény, parcellázó bankok alakultak, melyek azoknak, a kik földet vesznek, olcsó és úgy mondiuk könnyen törleszthető amortizációs kölcsönt nyújtanak. Mindezen intézkedések nem elégségesek a szociális állapotok javításához, mert csak azok érdekeit szolgálják, a kiknek bizonyos mennyiségű tőke áll rendelkezésükre, de a munkásról egyáltalában nem gondoskodnak.

Mindez ideig ebben a tekintetben, hogy a mezőgazdasági munkás állandó foglalkozáshoz

és keresethez jusson, semmi sem történt, így esett meg aztán az az eset, hogy a nagy alföldön, a hol hir szerint tejben-vajban fürödnek az emberek, a mezői munkás majd éhen hal s a hegyvidéken, a hol mégis csak kevesebb a kenyér és kevesebb az átlag napszámber, de van folytonos foglalkozás és kereset, jól megél és megelégedett.

Felfogásom szerint az alföldi parasztnak folytonos foglalkozásáról kell gondoskodni, őt az okszerű munkához és takarékoskodáshoz kell szoktatni s ha ezen erények birtokában lesz, akkor kell neki földet juttatni; így mindenestre boldogabb lesz, mint most, a mikor 75 százalék értékkel megterhelt birtokkal földes urrá tesszük mely birtokot anyagi körülményei miatt jól művelni nem képes, azon másnak keresetet és kenyeret juttatni nem tud s néhány évi vergődés után mindenét elvesztve, tönkre megy és szaporítja a rossz és elégedetlen mezői munkások számát.

Elvitázhatlan tapasztalati tény az, hogy intensíven kezelt, de különösen cukorrépát nagyban termelő uradalmak körül fekvő községek általában jólétnek örvendenek, mert egyrészt a munkások az uradalomnál folytonos munkát és keresetet nyernek, másrészt a módosabbja okulván a jó példán, földjeit okszerűbben műveli s ilyen helyekről a lakosság nem is igen vándorol ki. Az államhatalomnak, a társadalomnak egyaránt kötelessége mindent elkövetni, hogy a mezőgazdasági tevékenységet intenzívebbé tegye. Ha az alföldön 5—8 cukorgyár létesülne, májustól novemberig 2—4 millió munkás találna folytonos foglalkozást és keresetet s mintegy 100.000 munkás a cukorgyártási időny alatt szeptembertől februárig. Ez olyan tekintélyes szám, mely a mostani munkás felesleget nagy részben absorbiálná — az pedig, hogy a mostani cukorgyárak milliomos tiszta jövedelme több gyár és vidék közt osztódna meg, egyáltalában nem képezne szociális problémát.

Hogy a cukorrépa termelés előnyei az alföldi gazdaságokra teljes mérvben érvényesüljenek, a cukorgyáraknak beszállított répa után vissza maradt répa fej feldolgozására gazdasági szeszgyárak felállítása volna szükséges.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 3000 kat. holdon termel répát s a visszamaradt répa-fejből 8 gyár dolgozza ki a szeszt s ez által a nélkül, hogy takarmány értékben egy fillért vesztené, az uradalom 320.000 korona tiszta jövedelemhez jut. Ha tehát az alföldön még öt cukorgyár létesül, legalább 30 gazdasági viszonyokat véve fel alapul, 1,200.000 tiszta jövedelem származnék a gazdákra és ismét nagyobb mennyiségű munkás nyerne elhelyezést. Ezen gazdasági szeszgyárak részére kontingenst a szesz kontingens támogatásából kellene juttatni, mert valószínű, hogy az önálló vámtérület folytán fokozottabban fejlődő ipar a produkálандó szesztöbbletet úgy is igényelni fogja.

Ezekben láttuk szükségesnek indokolni az alföldi cukor és ezekkel kapcsolatban a gazdasági szeszgyárak felállításának szükségességét.

Indítványozzuk, hívja fel Bihar-megye törvényhatósága az összes alföldi törvényhatóságokat; a Biharvár-megyei gazdasági egyesület az összes gazdasági egyesületeket, hogy együttes leterjesztés intéztesék a kormányhoz az alföldi cukor- és gazdasági szeszgyárak létesítése érdekében.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ezen kiváló közgazdasági és szociálpolitikai fontosságú és jelentőségű ügyben az ujonnan kinevezendő kormány a maga részéről meg fogja tenni kötelességét s karöltve a gazda társadalommal, azt rövid időn belül a megvalósulás tereére viszi.

Még ezen kívül sok minden vár meg-

kihez a lelkem hozzáfört, nem felejtett el engem. Nagyon helyes lesz, ha holnap visszautazom.

— Nem, ne menjen még vissza, maradjon itt.

A férj akkor lépett be. — Mi az? Kit marasztalsz?

— Képzeld csak, a bíró ur holnap vissza akar utazni.

— Na pajtás, abból semmi sem lesz, egy héten belül Isten ments — semmi körülmények között sem.

A cseléd jelentette, hogy tálalva van, A vacsora ott párolgott az asztalon, de a férj kivételével senki sem mutatott nagy hajlandóságot az étkezéshez. A férj jóízűen evett, de a társalgás sehogyan sem ment. Hol ebbe kapaszkodtak bele, hol abba, de mindenképp kizökkentek.

Vacsora végeztével Dobay szólt: Tulajdonképpen miért is nem nőültél Te meg?

— Hja barátom, annak hosszú a meséje. De röviden ennyi: Szerettem egy leányt s a lány férjhez ment. — Hanem ezt már nem állta meg a nélkül, hogy zsebkendőjével szeméit meg ne törölje. Az asszonyt is meghattotta ez a rövid magyarázat, mert fölkel az asztaltól s valami dolgot keresett magának egy pillanatra. S míg az asszony távol volt a férj oda suttogta: »na lásd ilyen gyöngye szíve van az én feleségemnek».

Egy rövid ideig társalogtak még, aztán nyugalomra tértek.

V.

A történet színhelye dr. Márkus István bíró garzon lakása. Péter, a hűszolga Dobay érke-

zését jelentette. A két barát egymás keblére borult.

Két héttel ezelőtt váltak el egymástól — a Klára temetésekor. A férj megtudott mindent akkor, mikor neje halálos ágyán még egyszer látni akarta Pistát. A szenvedő asszonyt elvitte a sorvasztó kór.

A haláleset után heves jelenet játszódott, le a két férfi között, amit azonban hamar megbocsátottak egymásnak. — S most a találkozásnál ujjal bizonyoságot tettek arról, hogy gyűlöletet nem táplálnak egymás iránt.

Pista boldogságát tönkre tette Dobay. A mikor a lány kezét megkérte, a lány kijelentette neki, hogy mást szeret, de hogy kit, nem mondta meg neki. Dobaynak a szülők bebeszélték, hogy az csak lári-fári. A Dobay boldogságának a sírját a bíró ásta meg. Első látogatása volt az első rög, a melyről Dobay semmit sem tudott meg addig, míg nejét a sorvasztó kór ágyba nem döntötte.

Mind a kettőnek volt mit kölcsönösen szemre hányni, s mind a kettőnek volt mit megbocsátani.

Közbe sok idő telt el, de időnként fölkeresték egymást. Egyesítette őket a közös fájdalom.

*

Havas eső csapkodta a kávéház ablakait. Bent a kávéházban Dobay és Márkus ültek egy asztalnál. Bámulták a csapkodó havas esőt. A kik figyelték őket, nem tudták megmagyarázni magoknak a két férfinak egymással szembeni viselkedését.

... Szerették — s gyűlölték egymást.

(Vége.)

40 százalék visszanyert répa-
szelet 52 q á —30 15 K 60 f.
Összesen: 244 K 40 f.

Kiadás:

répa megművelésére fordított 60 napszám
a 120 72 K
130 q répanak fuv. költsége á 0 20 26 »
200 kg. csontlisztműtrágya pénzér-
tékének fele 10 »
30 kg. chilisalétrom 8 »

Összesen: 116 K

kiadást leszámítva mutatkozik 128 korona 40
fillér nyers bevétel.

Természetes ez még nem tiszta jövedelem,
melyből a számító gazda helyi viszonyai szerint
előforduló készpénz és egyéb kiadásait még
levonja, megállapítható azonban, hogy egy jó
közepes buza termés nyers értékével körülbelül
egyenlő.

A csontliszt műtrágyának — mivel a ha-
tását a második évben is érezteti — csak fele
értéke vétetett számításba; vetőmag pénzértéke
pedig, mivel azt a gyárak rendszerint ingyen
szolgáltatják, nem számított fel.

Azonban a cukorrépa termés eredményét
nem egymagában, hanem az utána következő
terméssel kombináltan kell számítani és pedig
azért, mert a cukorrépa nagyon pontos mun-
kát igényel, gazt nem hagy vissza, minél-
fogva az utána következő termés minőségileg
és mennyiségileg egyaránt biztosabb, másrészt
a cukorgyáraknak beszolgáltatott répa után
40 százalék szelet alakjában takarmányul a
gazdának visszaesvén, feleslegessé válik a ta-
karmányrépa termelése, mely ezelőtt tetemes
ilyen kiadást okozott s az eddig takarmányrépa
termelésre szánt területek cukorrépa termelésre
fordítván, tényleg jövedelmezővé változnak át.

Az alföldi viszonyok között kiváló fontos-
sággal bírnának a cukorgyárak azért is, mert
az üzemnél felhasznált mész szerves anyagokkal
kötődven, kitűnő trágyát szolgáltat, mely kü-
lönösen az igen kötött talajokra kellő mennyi-
ségben alkalmazva, azok vegyi és phisikai tu-
lajdonságait előnyösen befolyásolja.

Mostani hazai cukorgyárainkban ezen
igazán eléggé meg nem becsülhető trágyaanyag
nagy része teljesen elkallódik, mert rendszerint
utakra töltésekre használtatik fel, mivel csekély

értékénél fogva a nagyobb távolságra való szál-
litáshoz a költségeket el nem bírja, a kör-
nyékbeli gazdák pedig az egészet felhasználni
nem tudják.

Ma holnap, ha csak az öntözési művek be-
nem rendeztetnek — ami a közel jövőben alig
várható — e legrosszabb szikes legelőterületek
is eke alá kerülnek, mert ugar rendszer mellett
kezelve, így több jövedelmet hoznak, mintha
legelőnek használtatnák. Aszályos időjárásunk s
talán a rossz cultura miatt is mesterségesen
termelt takarmányműünk nem adnak kielégítő
termést s azért az alföldi gazda kevés elősze-
rettel termel mesterséges takarmányt — s ha
ezen bajokon segítve nem lesz, a tenyésztő-állat
állomány minőség és mennyiségbeli visszafej-
lődése biztosan várható.

Az alföldön létesítendő cukorgyárak ezen
veszélyt nemcsak hogy elhárítanák, de az állat-
tenyésztést határozottan fellendítenék, mert a
hulladék egyaránt visszamaradó répa szelet és
cukorszörp (melasse) kitűnő takarmányt szol-
gáltat s könnyű hozzáférhetőségénél és eltar-
tóságánál fogva a gazdaközönséget az okszerű
állattenyésztés üzésére serkentené.

Az alföldnek még nagy és bőven termő
vidékei, rossz közlekedési viszonyai miatt az
év bizonyos szakaszában hozzátérhetetlenek és
a világtól teljesen el vannak zárva, s már ma-
gában véve az a körülmény, hogy a szállítás
bizonytalan, a mezőgazdasági termények értékét
s így a gazdák jövedelmét tetemesen csökkenti.

Mivel a cukorgyárak üzemükhöz nagy tö-
megeket vesznek igénybe, rendszerint a hol
cukorgyárak terveztetnek, a cukorgyár létesü-
lésével párhuzamban a közlekedési viszonyok is
rohamosan fejlődnek s a mezőgazdasági élet
az egész vonalon felporzszdul.

Az utóbbi időben szociálpolitikai tekintet-
ben sok történt. Javították a régi telepesek
helyzete, életbe lépett az új telepítési törvény,
parcellázó bankok alakultak, melyek azoknak,
a kik földet vesznek, olcsó és úgy mondjuk
könnyen törleszthető amortizációs kölcsönt
nyújtanak. Mindezen intézkedések nem elég-
ségnek a szociális állapotok javításához, mert
csak azok érdekeit szolgálják, a kiknek bizonyos
mennyiségű tőke áll rendelkezésükre, de a
munkásról egyáltalában nem gondoskodnak.

Mindez ideig ebben a tekintetben, hogy a
mezőgazdasági munkás állandó foglalkozáshoz

és keresethez jusson, semmi sem történt, így
esett meg aztán az az eset, hogy a nagy
alföldön, a hol hir szerint tejben-vajban füröd-
nek az emberek, a mezei munkás majd éhen
hal s a hegyvidéken, a hol mégis csak kevesebb
a kenyér és kevesebb az átlag napszámber, de
van folytonos foglalkozás és kereset, jól megél
és megelégedett.

Felfogásom szerint az alföldi parasztnak
folytonos foglalkozásáról kell gondoskodni, őt
az okszerű munkához és takarékoskodáshoz
kell szoktatni s ha ezen erények birtokában
lesz, akkor kell neki földet juttatni; így min-
denesetre boldogabb lesz, mint most, a mikor
75 százalék értékkel megterhelt birtokkal föl-
des urrá tesszük mely birtokot anyagi körülményei
miatt jól művelni nem képes, azon
másnak keresetet és kényeret juttatni nem tud
s néhány évi vergődés után mindenét elvesztve,
tönkre megy és szaporítja a rossz és elégedet-
len mezei munkások számát.

Elvitázhatlan tapasztalati tény az, hogy
intenzíven kezelt, de különösen cukorrépát
nagyban termelő uradalmak körül fekvő köz-
ségek általában jólétnek örvendenek, mert egy-
részt a munkások az uradalomnál folytonos
munkát és keresetet nyernek, másrészt a mó-
dosabbja okulván a jó példán, földjeit oksze-
rűbben műveli s ilyen helyekről a lakosság
nem is igen vándorol ki. Az államhatalomnak,
a társadalomnak egyaránt kötelessége mindent
elkövetni, hogy a mezőgazdasági tevékenysé-
get intenzívebbé tegye. Ha az alföldön 5—8
cukorgyár létesülne, májustól novemberig 2—4
millió munkás találna folytonos foglalkozást és
keresetet s mintegy 100.000 munkás a cukor-
gyártási időny alatt szeptembertől februárig. Ez
olyan tekintélyes szám, mely a mostani mun-
kás felesleget nagy részben absorbiálná — az
pedig, hogy a mostani cukorgyárak milliomos
tisztta jövedelme több gyár és vidék közt osz-
tódna meg, egyáltalában nem képezne sze-
rencsétlenséget.

Hogy a cukorrépa termelés előnyei az al-
földi gazdaságokra teljes mérvben érvényesül-
jenek, a cukorgyáraknak beszolgáltatott répa
után vissza maradt répa fej feldolgozására gaz-
dasági szeszgyárak felállítása volna szükséges.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 3000
kat. holdon termel répát s a visszamaradt répá-
fejből 8 gyár dolgozza ki a szeszt s ez által a
nélkül, hogy takarmány értékben egy fillért
vesztene, az uradalom 320.000 korona tisztta
jövedelemhez jut. Ha tehát az alföldön még
öt cukorgyár létesül, legalább 30 gazdasági
szeszgyár állítható fel s ebből a mezőhegyesi
viszonyokat véve fel alapul, 1,200.000 tisztta
jövedelem származnék a gazdáknak és ismét
nagyobb mennyiségű munkás nyerne elhelye-
zést. Ezen gazdasági szeszgyárak részére kon-
tingenst a szesz kontingens tágitásából kellene
juttatni, mert valószínű, hogy az önálló vámtér-
ület folytán fokozottabban fejlődő ipar a
produkálendő szesztöbbletet úgy is igényelni
fogja.

Ezekben láttuk szükségesnek indokolni az
alföldi cukor és ezekkel kapcsolatban a gaz-
dasági szeszgyárak felállításának szükségessé-
gét.

Indítványozzuk, hívja fel Bihar-
megye törvényhatósága az összes al-
földi törvényhatóságokat; a Biharvár-
megyei gazdasági egyesület az összes
gazdasági egyesületeket, hogy együttes
lelterjesztés intéziessék a kormányhoz
az alföldi cukor- és gazdasági szesz-
gyárak létesítése érdekében.

Meg vagyunk róla győződve, hogy
ezen kiváló közgazdasági és szociálpoli-
tikai fontosságu és jelentőségű ügyben
az ujoanan kinevezendő kormány a
maga részéről meg fogja tenni köteles-
ségét s karöltve a gazda társadalommal,
azt rövid időn belül a megvalósulás te-
rére viszi.

Még ezen kívül sok minden vár meg-

kihez a lelkem hozzáfört, nem felejtett el en-
gem. Nagyon helyes lesz, ha holnap vissza-
utazom.

— Nem, ne menjen még vissza, marad-
jon itt.

A férj akkor lépett be. — Mi az? Kit
marasztalsz?

— Képzeld csak, a bíró ur holnap vissza
akar utazni.

— Na pajtás, abból semmi sem lesz, egy
héten belül Isten ments — semmi körülmé-
nyek között sem.

A cseléd jelentette, hogy táálva van, A
vacsora ott párolgott az asztalon, de a férj ki-
vételével senki sem mutatott nagy hajlandósá-
got az étkezéshez. A férj jóízűen evett, de a
társalgás sehogy sem ment. Hol ebbe kapaszkodtak bele, hol abba, de mindenkéül kikö-
kentek.

Vacsora végeztével Dobay szólt: Tulaj-
donképen miért is nem nősültél Te meg?

— Hja barátom, annak hosszú a meséje.
De röviden ennyi: Szerettem egy leányt s a
lány férjhez ment. — Hanem ezt már nem
álta meg a nélkül, hogy zsebkendőjével sze-
meit meg ne törölje. Az asszonyt is megha-
totta ez a rövid magyarázat, mert fölkelte az
asztaltól s valami dolgot keresett magának egy
pillanatra. S míg az asszony távol volt a férj
oda sugta: »na lásd ilyen gyöngye szive van az
én feleségemnek».

Egy rövid ideig társalogtak még, aztán
nyugalomra tértek.

V.

A történet színhelye dr. Márkus István bíró
garzon lakása. Péter, a hűszolga Dobay érke-

zését jelentette. A két barát egymás keblére
borult.

Két héttel ezelőtt váltak el egymástól —
a Klára temetésekor. A férj megtudott mindent
akkor, mikor neje halálos ágyán még egyszer
láttni akarta Pistát. A szenvedő asszonyt elvitte
a sorvasztó kór.

A haláleset után heves jelenet játszódott,
le a két férfi között, amit azonban hamar meg-
bocsátottak egymásnak. — S most a találko-
zásnál ujjal bizonyosságot tettek arról, hogy
gyűlöletet nem táplálnak egymás iránt.

Pista boldogságát tönkre tette Dobay. A
mikor a lány kezét megkérte, a lány kijelen-
tette neki, hogy mást szeret, de hogy kit, nem
mondta meg neki. Dobaynak a szülők bebe-
szélték, hogy az csak lári-fári. A Dobay bol-
dagságának a sirját a bíró ásta meg. Első látó-
gatása volt az első rög, a melyről Dobay sem-
mit sem tudott meg addig, míg nejét a sor-
vasztó kór ágyba nem döntötte.

Mind a kettőnek volt mit kölcsönösen
szemre hányni, s mind a kettőnek volt mit
megbocsátani.

Közbe sok idő telt el, de időnként fölke-
resték egymást. Egyesítette őket a közös fájdalom.

*

Havas eső csapkodta a kávéház ablakait.
Bent a kávéházban Dobay és Márkus ültek egy
asztalnál. Bámulták a csapkodó havas esőt. A
kik figyelték őket, nem tudták megmagyarázni
magoknak e két féfnak egymással szembeni
viselkedését.

... Szerették — s gyűlölték egymást.

(Vége.)

oldásra, hogy a meglevő munka anyag hasznosan felhasználtassék, mindenki tegye meg kötelességét s ha tudásával kiki hozzájárul annak előmozdításához, hogy mindenki becsületes munkálkodással pénzé tehesse idejét, megjön az általános megelégedés, boldogulás és felvirágzik a haza.

Körmösd, 1905. május 10.

Bartholomeidesz János.

A vasutasok községi választói joga.

A közigazgatási bizottság újabban érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott, amely kimondja, hogy az államvasuti alkalmazottak, akik a fizetésük után járó állami kereseti adón kívül más adót a községben nem fizetnek, községi választói jogot nem gyakorolhatnak s a községi választók névjegyzékébe fel sem vehetők. Ennek további következménye pedig az lesz, hogy az államvasutasok sehol községi illetőséget sem szerezhetnek.

A politikai válság.

Bánffy Bécsben.

Budapestén tegnap délnélben az a meglepő hír terjedt el, hogy báró Bánffy Dezső tegnap este Bécsbe utazott. A tényt a főkapitányság jelentése tartalmazza és így nem fér hozzá kétség. Hogy ez az utazás, melyről a politikai világnak délig tudomása nem volt — úgy hitték, hogy Bánffy Miskolcra utazott — összefügg-e a válsággal vagy sem, azt senki sem tudhatja biztosan, noha sok a valószínűség benne, mert az egész bécsi sajtó legyezgeti Bánffyt és a budapesti kormánypárti körök is azt hiszik, hogy első sorban Bánffy révén akarnák a koalíciót szétagrasztani. Tudvalevőleg Bánffy volt eddig a vezérő bizottságban a legradikálisabb és nem tehetik fel, hogy ő hirtelen megváltoztatná magatartását. Hogy Bécsben erre rá akarnak vinni, az már inkább hihető. Bécsből Bánffy utazásáról, illetőleg ottlétéről ez ideig nem adtak hírt. Ha tehát Bánffy immár második bécsi útjának tényleg valami politikai célja van, úgy ezt a célt nyilván csak titkon követik.

A vezérő bizottság ülése.

A koalíció vezérő bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta ülését, melyen Kossuth Ferencz elnökolt, részt vettek gróf Apponyi Albert, gróf Batthyány Tivadar, Sággy Gyula, Thaly Kálmán, Szederkényi Nándor, gróf Zichy Aladár, Polónyi Géza, Vázsonyi Vilmos és gróf Zichy Jenő vettek részt.

A bizottság a képviselőház munkarendjével foglalkozott. A parlamentet a legközelebbi időben előreláthatólag az alábbi kérdések foglalkoztatják:

1. Deklarációt fog tenni arról, hogy az országgyűlés feloszlata a költségvetés és a zárszámadások elintézése előtt alkotmányba ütköző;

2. Megkezdi a vádlindítvány tárgyalását a lelépő kormány ellen, mely egyéb törvénysértésen kívül a német kereskedelmi és vámszerződési tárgyalásoknál is nyílt törvénysértést követett el. A vád alá helyezés dolgában a

vezérő bizottság még nem döntött, mert be akarja várni, mi lesz a felirat sorsa. Vannak a bizottságba olyanok is, akik a vádeljárást nem találják célra vezetőnek, mert a vád alá helyezendő kabinet fölött a bíraskodás a főrendiház kezében van s attól félnek, hogy a főrendiház bírósága fölmentené a bukott kormányt. Ezzel szemben például Eötvös Károly azt a nézetet vallja, hogy a képviselőháznak nem szabad azzal törődnie, mit fog vagy mit nem fog tenni a főrendiház. A parlamentnek minden időkre példát kell statuálni, eddig ugyanis kormányt nálunk vád alá nem vontak. Ezzel a kérdéssel kapcsolatos a főrendiház reformjának a kérdése is.

3. A kereskedelmi szerződéseket kapcsolatban tárgyalni fogják a vámdíjszabás kérdését is, miután az ország kereskedelmi szerződéseit felmondották és nincs önálló vámtarifánk, melynek alapján az alkudozást a kül-államokkal megkezdhetnénk.

4. A mentelmi bejelentések ügyével foglalkozik, amelyeket a december 13-iki eseményekkel összefüggésben megindult rendőri vizsgálat miatt tettek meg a Ház legutóbbi ülésén. A bejelentők mentelmi joguk megsértését két tényben látják. Először: kétségtelen, hogy a nyomozási elrendelő indítvány mely a képviselőház feloszlata előtt kelt, mikor annak kibocsátására az ügyesség jogositva nem volt, mert akkor a képviselők mentelmi joga még fennállt; második sérelmet abban találják, hogy a képviselőházban történtek miatt vonták őket hatósági üldözés alá. A vezérő bizottság a kérdés tárgyalásával foglalkozik a mentelmi jog tisztázásával s főleg a bizottság hatáskörét is ki akarja bővíteni. A vezérő bizottságban ugyanis az a nézet, hogy a képviselőház függetlensége csak úgy őrizhető meg, ha a mentelmi jog a képviselőknek a Házban elkövetett cselekményére is kiterjed olyan értelemben, hogy a Ház engedélye vagy határozata nélkül a képviselők e kért nem üldözhetők.

A bizottság ülése háromnegyed 1 órakor véget ért; hivatalos kommunikét nem adtak ki.

UJDONSÁGOK.

* Miniszteri kiküldött Nagyváradon.

A kereskedelmi miniszter utasítására Farkas Ferencz miniszteri titkár tegnap Nagyváradon időzött s megvizsgálta a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara által vezetett ipari katasztert. A vezetéssel s a tapasztalt renddel teljesen meg volt elégedve.

* Arad megye hazafias felirata.

Nagyvárad város legutóbbi közgyűlésén botrányosan zajos jelenetet idézett elő Heves megye felirata, a nemzeti követelmények alapján törvényes állapotok helyreállítása iránt. Közelebb újból lesz része Nagyvárad város törvényhatóságának egy kis politikában, Aradvármegye hazafias törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a képviselőház által ő Felségéhez intézett feliratban foglaltakat mindenképpen magukévá teszik s azok megvalósítását a magyar nemzeti állam kiépítése érdekében szükségesnek tartják. Ilyen értelemben intéz Aradvármegye feliratot a képviselőházhoz s ennek pártolására kéri fel Nagyvárad városához.

* Anyakönyvvezetői kinevezések.

A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a nagytótfalu anyakönyvi kerületbe Rajta Péter kör-

jegyzőt, az illyeibe Porumb Kornél községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a nánhegyeseli anyakönyvi kerületbe Lupsán János segédjegyzőt, a papfalvaiba pedig Terebesi Jenő szintén segédjegyzőt anyakönyvvezetőhelyettesekké nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* Laurán praelátus kitüntetése. X.

Pius pápa Ő Szentsége legközelebb dr. Laurán Ágoston nagyvárad gör. szert. kath. apát-kanonokot apostoli protonotáriussá ad instar Participantium nevezvén ki, egyúttal megküldette neki az »Inter multiplices« kezdetű apostoli konstitutiót is, mely az ezen kitüntetéssel járó jogositványokat szabályozza. Mivel pedig e szerint az új protonotarius apostolicus, csak piroszsinen függő mellkeresztet, s azt is csak egyházi ténykedés közben viselhetne: a kitüntetést közvetítő apostoli nuntius egyszersmind külön decretum útján, arról is értesíti a kitüntetettet, miszerint Ő Szentsége, különös előjog gyanánt, legkegyelmesebben megengedte, hogy mint a püspökök, arany lánczra függő arany mellkeresztet, nemcsak egyházi ténykedés közben, hanem azon kívül is viselhessen »non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis sive Sacrae Congregationis L. L. Rituum Decretis ceterisque contrariis quibuscumque.« A helybeli gör. kath. egyház ezen diszének és nagyérdemű főpapjának ez újabb szép kitüntetéséhez őszintén gratulálunk. Viselje új kitüntetését sokáig jó egészséggel.

* Elkészett felszólamlás. Hétfőn járt le

a jövő évi választók névjegyzéke elleni felszólamlások beadásának határideje. Mint közöltük, mintegy 50-en adtak be felszólamlást a kikötött határidőben. Tegnap, elkészve érkezett be még dr. Altmann Jakab felszólamlása, amelyben Szeremley Tihamér gyógyszerész gondnok, Gerő Lajos órák, Kulczár József kövező, Kovács Antal szekeres, Matyika János földbérő, Heringh Mihály földmives, Szentmiklósi Miklós földbérő, Czégény Sándor csizmadia, Szilágyi István bérkocsis és Fazekas Lajos bérkocsis felvételét kéri a jövő évi választók névjegyzékébe.

* Több padot sétányainkra.

Általános a panasz, főleg tavasz idején, hogy aki egyik vagy másik sétányon meg szeretne pihenni, nem jut padhoz, mert vagy nagyon kevés a padok száma, mint például a Schlauch-téren, vagy egyáltalán nincs pad, mint pl. a Sztaroveczky-utcán, vagy végül, ha van is pad, azt a dadák és bakák lefoglalják a maguk boldog részére. Az lenne tehát szerény indítványunk, hogy csináltasson a város elegendő számú padot, esetleg székeket s a székeken való ülésért szedessen némi díjat pl. 4 fillért, mint az uri helyeken szokás s ekkor a közönségnek uribb része is székhöz jut, egyik-másik szegény aszszony pedig, mint díjszedő egy kis keresethez. A padok maradhatnak ingyenesek, mint eddig. A demokrációnak is elég lenne így téve — s a kecske is jóllaknék.

* Bucsú-estély.

Megemlékeztünk arról, hogy Hantke Emilt, lapunk közkedvelt tárczaíróját, Zala-Egerszegre neveztek ki pénzügyi fogalmazóvá. Távozása alkalmából végül a »Tiszántul« szerkesztősége — melynek Hantke mintegy nyolcz évig volt munkatársa — tartotta búcsúestélyét a Bazárban. A bucsúestélyen dr. Vucskics Gyula főszerkesztő és Pálffy Béla mondtak megleghangu feiköszöntőket, ama őszinte óhajuknak és reményüknek adva kifejezést, hogy Hantkét minél előbb ismét körünkben üdvözölhetik. — Hantke, ki holnap utazik, a távolból is fölkeresi lapunkat munkáival.

* Kőlcsey birtokának eladása.

Kőlcsey Ferencz nagynevű költőnk szedemeteri 1400 holdas birtoka és emléktáblával is ellá-

tott szülőháza eladásra kerül. A birtokot Faludi Ignác helybeli bankbizományos parcellázta szét az ottani kisbirtokosok között 50 éves törlesztésre.

* Hamary százados tragédiája.

Összinté részvétet keltő hírt olvasunk egyik debreczeni lapban s minthogy így már nyilvánosságra jutott a hír, mi is irunk róla, de a szomorú eseménynek a nagy közönség elé vitelével nem akartunk első lenni, bár a dologról tudtunk. Kisigmándi Hamary Kornél vezérkari honvéd százados, a Zomborban állomásozó 6. honvéd gyalogezred 5. századának parancsnoka súlyos idegbajban szenved s ezzel egy szép, nagyreményű karrier ért véget. Igen közről érinti a megdöbbentő eset Nagyváradi város ura társadalmát. Hamary Kornél, ki több évig a honvéd Ludovika Akadémián működött, mint az intézet kiváló tehetségű tanára, Nagyváradon a honvéd hadapród iskolának is egyik legképzettebb tanára volt egy ideig s itteni működésével is föllebbvalóinak általános elismerését vívta ki, tanítványai pedig mindvégig rajongtak érte. Hamary híres volt kiváló hazafiságáról is s a váradai előkelő társaságoknak közkedvelt tagja volt. Hamary Nagyváradról is nősült s *Jeletsik* István táblabíró leányát bírja nőül. Boldog házasságukból kis fiuk is van. A szerencsétlen tiszt tragédiáját annak tulajdonítják, hogy két év előtt leestett lováról és a ló megrugta. Hamary sokoldalú munkásságát mutatja az is, hogy a nagy tragédia előtt is egy katonai munkán dolgozott. »A század kiképzés« című irodalmi munkáját rendezte sajtó alá, amely munkában éles katonai tudása nyilvánul meg s ha e munka megjelenik, szerzője még gyorsabban haladt volna a ranglétrán.

* **Májusi ájtatosságok Élesden.** A hitélet öröndetes erősödéséről értesülünk Élesd községből. Az ottani kath. hívek óhajára és kérelmére *Leffelholcz* Gyula plébános májusi ájtatosságot tart a község templomában, ez évben először mivel eddig Élesden nem tartottak májusi ájtatosságokat. A litánián a hívek nagy számban vannak jelen naponta s zsufolásig megtöltik a templomot. Gróf *Bethlen* Aladárné két leányával szép példáját adják vallásos buzgóságuknak azzal, hogy mindennap jelen vannak a Mária ájtatosságon.

* **Eljegyzések.** Dr *Erdélyi* Miklós b-ujfalui fiatal ügyvéd e hó 23-án tartja esküvőjét Békés-Csabán *Weisz* Ede birtokos muvelt és szép leányával *Olgával*. — *Gotfried* Jenő fiatal kereskedő B-Ujfaluban e hó 23-án lép házasságra Aradon, özv. *Wittenberg* Hajnalné kedves szép leányával *Szerénával*. — *Salamon* Dávid tasnádi kereskedő e hó 23-án tartja esküvőjét Berettyó-Ujfaluban *Kepes* Albert kereskedő kedves leányával *Matildával*.

* **A kivándorlók ellenőrzése.** A belügyminiszter a következő rendeletet adta ki s küldötte Nagyváradi városának. Az országos határ-szélén egyelőre Csacán, Királyhidán. Nagymártonban és Lajtanjfalun a vasuti állomáson ellenőrző állomások létesítettek abból a célból, hogy a kivándorlók az ország határának átlépése előtt megvizsgálásának, hogy vajjon törvény által nincsenek-e korlátozva a kivándorlásban és hogy megtudnak-e felelni azoknak a feltételeknek melyek az egyesült államokban való bevándorlás, illetve a külföldi államok területén való átutazás tekintetében elő vannak írva. A határszéli ellenőrző állomásokon a határrendőri teendőket az illetékes járási főszolgabírói hivatalnak kirendeltsége vagy külön e célra kirendelt tisztviselői látják el. Ezen intézkedésről a kivándorolni szándékozók megfelelő módon értesítendők azzal, hogy az említett hatá-

rálomásokon a vasuton vagy közuton utazó kivándorlók a vonatokról leszállíttatnak, illetve megállapíttatnak és az ellenőrzés teljesítésére megkivántató időre vissza tartatnak és azok akik a kivándorlás tekintetében korlátozva vannak vagy a kivándorlás, illetve bevándorlás és átutazáshoz kötött feltételeknek nem tudnak megfelelni avagy az ellenőrző állomáson szolgáltatott teljesítő hatósági közegek felhívásának eleget nem tesznek okmányait nem mutatják fel a kivándorlásra tartozó kérdésekre felvilágosításokat nem adnak a további utazásban meggátoltatnak, esetleg vissza utasíttatnak, intézkedés történt egyidejűleg, hogy az ellenőrzés oly gyorsan fogantosságtassék, hogy a kivándorlók a mennyiben akadály nem forog tenn már a legközelebb induló vonattal tovább utazhassanak.

* **A város rendezése.** Nagyváradi város közlekedési szakbizottsága ma, szerdán érdekes és a város szépségére és forgalmára nagy fontosságú ügyekben tárgyal. Ilyen a Fő-utca rendezése, a közlekedési szabályrendelet és az ősi-nagyváradi helyiérdekű vasut engedélyezése. Az ülésre a következő meghívót adták ki: A szépművészeti és közlekedési szakbizottság tagjait tisztelettel felkérem, miszerint a f. évi május hó 17-ik napján szerda d. u. 3 órakor a városház bizottsági termében tartandó ülésen tekintettel a tárgyalás alá kerülő ügyek fontosságára, lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradi, 1905 május hó 14-én. *Komlóssy* József biz. elnök. Tárgysorozat: 1. Az utcai közlekedési szabályrendelet módosítása. 2. A Fő-utca külső szakaszának rendezése és fásítása. 3. A nagyváradi városi vasut részvénytársaság újabb kérelme a nagyvásártéri állomás engedélyezése ügyében. 4. Az ősi-i vasutállomástól az állatvásártérre érintésével a Rhédey kertig tervezett helyiérdekű vasut által igénybe veendő utak és utcák engedélyezése.

* **55 évi szolgálat után 120 frt. nyugdíj.** Egy kiváló derék öreg tanító: *Lef-felholcz* István a napokban vonult a jól megérdemelt nyugalomba, 81 éves korában. Ezelőtt 55 évvel a Nyiregyháza közelében levő Nyirbogdányban kezdte meg szép, de nehéz pályáját, mint kántor-tanító. Három évi működés után Kopócz-Apátiban foglalta el hasonló állását, ahol odaadó buzgalommal, tisztelet és szeretettel környezve 52 évig szolgálta az egyházat és a tanügyet. És egy félszázadot meghaladó szorgalmas munkásság után évi 240 koronával vonult a derék aggastyán nyugdíjba, mikor a jókedvű nagy uraknak két ezer koronás nyugdíjakat osztogatnak.

* **Öngyilkos asszony.** Berettyó-Ujfaluban özv. *Pelbárt* Jánosné, Ökrös Mária 62 éves nő, ki napszámoskodásból tartotta fenn magát, de elbetegesedve, sokat nélkülözött, tegnap hajnalban a pitvar-kémény alján levő szegre felakasztotta magát. Eddig már kétszer kísérelte meg az öngyilkosságot, de a vele lakóknak sikerült megakadályozni, most azonban csak akkor vették észre, mikor már meghalt.

* **Esküvők.** Dr *Pálffy* Gyula margittai előkelő fiatal ügyvéd hétfőn tartotta esküvőjét *Posszert* Gyula hírneves fővárosi ügyvéd leányával *Margittal*, a fővárosi leányvilág bájos és előkelő tagjával Budapesten, a belvárosi templomban. Az esketési szertartást a vőlegény bátyja, *Pálffy* Béla hittanár végezte, a ki gyönyörű beszédet intézett az ifjú párhoz. — Tegnap délután 5 órakor Belényes volt tényes esküvő színhelye. *Cirka* Aurél gyulafehérvári birtokos esküvőtt örökhűséget *Erdélyi* János bájos és nagyműveltségű leányának, Fridának.

Az esketési szertartást *Hosszú* Vazul lugosi püspök, a vőlegény nagybátyja végezte. A nagyszámu előkelő közönség körében jelen volt dr *Radu* Demeter nagyváradi gör. kath. püspök is. Az esküvőt díszes nászlakoma követte.

* **Betörés a templomba.** Élesdről írja levelezőnk, hogy egy rovott életű, többször elzárt szociálista pék legény pénteken este bement a pénzügyőri laktanyába és a szemléznek feltörte a pinczejét, ahonnan elloptott 10 kilo szalonnát és 5 liter seprő pálinkát, de ezzel nem elégedett meg a jómadár, hanem a közeli kath. templomba is belátogatott. Azt gondolta, hogy jó lesz a szent Antal perselyt feltörni. Szüksége volt egy kis utiköltségre, de erős lévén a persely és a lakat, a péklegény egy félórai munkálkodás után sem tudott pénzhez jutni. Így jónak látta azon az ablakon kibujni, amelyen bement s amelyet egy kővel ő dobott be, hogy bemászhatson a templomba.

* **A sztrájk mint bűnre csábító.** *Kelemen* Katalin néhány nap óta egy női arany órát, gyöngyös arany mellűt és fátyolt kínál fünek-fának eladásra, illetve megvételre 30 koronáért. A szokatlanul jutányos vételár dacára sem akadt vevő, ellenben potom áron kínált kincsek hamarosan a rendőrséghez kerültek. Itt *Kelemen* Katalin és párja *Dékán* Ferencz azzal védekeztek, hogy az órát és mellékleteit két hónappal ezelőtt találták és miután nem tudták, hogy az ilyesmit a hatósághoz kötelesek beszolgáltatni, ellenben a sztrájk miatt vagyoni helyzetük meglehetősen nyomoruságos, értékesíteni akarták eme holmikat. A rendőrség egyuttal közhírré teszi azt is, hogy a női arany óra mellűt és fátyol tulajdonosa jelentkezze a rendőrség bünyügyi osztályánál, ahol kellő igazolás után eme tárgyakat átvetheti.

* **Nyári helyiség megnyitás.** Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy *Lloyd-kávéházam udvarán*, egy remek szép tágas és kényelmes *kerthelyiséget* építtettem, melyet a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be, a helyiség kitűnő és portmentes levegővel bír, amennyiben majdnem a *Körös-partján jekszik*; teljesen védve úgy a nap, mint az eső ellen, ez időszertint a legszebb, legkényelmesebb és legcsendesebb nyári helyiség városunkban. — A n. é. közönség szives atámogtatását kéri, mely tisztelettel *Kurtág* Dezső, kávé.

Uj

butor-ipartelep

Nagyváradi, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)
Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar vállalat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdő-
szálloda és mindennemű tükör, réz
és vasbutorokban.

Saját műhelyemben készülnek
minden e szakmába vágó kárpitos,
asztalos stb. munkák legszolidabb ki-
vitelben, a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelettel 1082.

Büchler Márton.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **A fiumei kávébehozatali társaság** főkö-üzlete már megnyitott. Legjobb kávék ott kaphatók, igen jutányos. árak mellett.

IRODALOM.

Az Oktató Népkönyvtár tanulságos népies folyóirat XIV 1905. V. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Ave Mária. (Wetzel. X. F. után Andrieszek János.) 1. Üdvözlégy Mária. — 2. Malasztal teljes. — 3. Az Ur van teveled. — 4. Áldott vagy te az asszonyok között. — 5. És áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. — 6. Asszonyunk szűz Mária. Istennek szent Atyja. — 7. Imádkozzál éretünk bűnösökért most és halálunk óráján. — Memento. A mű havonként 4 iven jelenik meg és érdekes olvasni valókon kívül hasznos tudnivalókat is hoz. Kath. körök, egyesületek nagy lelkihaszonnal járatták. Egy évre 4 kor. Megr. Oktató Népkönyvtár szerk. Budapest, VII., Csömöri út 16.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Paradijsom
Csütörtök: Boszorkány.
Péntek: Apajune (új operett).
Szombat: Apajune.
Vasárnap: d. u. Menyecskek, este, Kor-nevillei harangok.

Szamosy Elza második fellépte. Az Aranyvirágban második fellépésével második diadalát aratta Szamosy Elza. Hajlékony, kellemes hangja, kifejezésteljes előadó képessége most is megtette azt a nagy hatást, amely tegnap elragadta a közönséget. Különösen tett szert a II. felvonásban a Carmen operából énekelt »Habanera« című áriára. Beppo szerepét Székely Gyula, a czimszerepet Aradi Aranka, Harry szerepét Palásthy játszotta.

Szamosy Elza újabb vendégszereplése. A nagy siker és a közönség körében megnyilvánult általános óhaj következtében az igazgatóságnak sikerült Szamosy Elzát, a m. kir. operaház primadonnáját vendégszereplésének folytatására megnyerni. A kiváló művész holnap a fővárosba utazik, hol Puccini »Bohémélet« cz. operájának Mimi főszerepét énekli. — Csütörtökön, f. hó 18-án, ismét visszatér hozzánk. — Szamosy Elza f. hó 18-án »Hajduk hadnagya« operette Ladviza grófnő szerepében lép fel. A művész e szerepet a Magyar Színház egyik jubileus előadásán játszotta rendkívüli nagy sikerrel. A darab szép éneksszámait a primadonna művészetének bemutatására kiváló alkalmat nyújtanak. — Pénteken f. hó 19 én Szamosy Elza »Cornevillei harangok« Germanijében lép fel. E szerepet múlt év májusán a kiváló művész 20-szor a Népszínházban énekelte.

Mindkét operetben betétül operaáriákat is énekel. A Szamosy esték bérletszűnetesek lesznek rendes helyárak mellett. Mindkét újabb vendégfellépésre már szerdán d. u. 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Boszorkány. Sardou hírhedt darabja kerül ma színre harmadszor a Szigligeti színházban az ismert szereposztásban.

Igazságszolgáltatás.

Bérgyilkos földbirtokos.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A Parag féle bérgyilkosságban a nagyváradi királyi törvényszék mint esküdtbíróság teg-

nap folytatta a tárgyalást. A tegnapi nap tanu-kihallgatásokkal és a szakértők kihallgatásával telt el s így a perbeszédre és az ítélet hozására csak ma kerül a sor.

Dr. Csulyok Béla reggel 9 órakor megnyitva a tárgyalást elrendeli az országos igazságügyi orvosi tanácsnak Parag Lajos elmeállapotáról szóló véleményének felolvasását. Az igazságügyi orvosi tanács, mely megfigyelte Parag Lajos elméleti állapotát azt bizonyítja, hogy Parag idegbajos ember, akin káros elméleti tünetek gyakran mutatkoznak. Csekély dolgokért hamar izgalomba jön s ilyenkor szinte önkívületi állapotban cselekszik. Lehet, hogy tettét is ily izgult állapotban követte el, de az nincs kizárva, sőt ez bizonyosabb — hogy a gyilkosságra való felbujtás alkalmával akaratának szabad elhatározásában volt.

Dr. Grósz Menyhért és dr. Fisch Áron törvényszéki orvos szakértők azt bizonyítják, hogy Parag Lajos csakugyan nagy fokú idegbajban szenved, de tettét nem oly lelki felindulásban követte el, hogy az beszámítás alá ne essék.

A tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy Parag nagyon szorgalmas, munkás ember, ki békés természetű és igen jó szívi.

Baróthy Pál kir. alügyész a három vádlottat gyilkosság büntetésében kéri bűnösnek kimondani és erre nézve intéz kérdéseket az esküdtekhez.

A védők a vádlottak beszámíthatatlanságára tettek kérdéseket.

A törvényszék holnap ssövegezi az esküdtekhez intézendő kérdéseket.

A tárgyalást folytatják.

TÁVIRATOK.

Bánffy Bécsbe utazott.

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.) Délben az a hír terjedt el a fővárosban, hogy Bánffy Dezső báró titokban Bécsbe utazott, hogy az ottani katonai körökkel tárgyaljon a katonai kérdésekben. A másik verzió szerint Bánffy Miskolcra utazott.

Miskolcra jelentik, hogy Bánffy nincs ott s így valószínűleg Bécsbe ment.

Roszdesztvenszky lemondott.

Budapest, május 16. (Saját tud. táv.) Roszdesztvenszky admirális nagyfokú idegbaja miatt lemondott eddig viselt állásáról. Roszdesztvenszky utódául a csár Alexejev tábornagyot nevezi ki.

Goluchovszky jubileuma.

Bécs, május 16. (Saját tud. táv.) A külügyminiszteriumban ma ünnepelték gróf Goluchovszky külügyministerségének 10 éves évfordulóját. A miniszterium tisztikara nevében egy miniszteri tanácsos üdvözölte Goluchovszkyt.

Anglia fegyverkezik.

Budapest, május 16. (Saját tud. távirata.) Japán és Franciaország között a helyzet annyira feszült, hogy legközelebb háború várható a két állam között. Anglia, Japán szövetségese erősen fegyverkezik. Még az eddig használaton kívül levő hajókat is felszerelte Anglia, hogy annál erősebb legyen flottája.

Vasutbeváltás.

Bécs, május 16. A hivatalos lap közli ama törvény szentesítését, melylyel az első magyar-galicziai vasut a magyar-nyugati vasut osztrák vonalait az állam beváltja.

NYILTTÉR.

Szöbel Adolf

női ruha és confection készítői műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utcái és estélyi toalettet, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kíváncsít mérték helyet.

Kitűnő tisztelettel:

Szöbel Adolf,

angol és francia női szabó.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam,
raktáromon mindenkor e szakmába vágó kézmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szörme-árut nyári megőrzésre és annak gondozását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam
tisztelettel:

Zimányi András,

Nagyvárad, Színház- és Apáczka-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazar“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu és a legjobb minőségű tavaszi** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Fő tisztelendő papság figyelmét **sima, fekete** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. Birétum, capuczin, camaura, továbbá Muczetuma legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és lecsészertűbb **hit, remény, szeretet övének** (cinulus), mely egyedül **csak nálam** **szereshető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

polgári- és papiszabó.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

55

Angol regény.

— Gentleman! — szölt Algy megvetéssel. Ugyan derék legény lehet, a ki valakinek a házába betolakodik és az alatt az ürügy alatt, hogy arczképet fest, a háziur leányának szerelmét vall. — Derék legény, — csak annyit mondhatok neked, bár rajta kaptam volna; ennyi az egész!

Algy az izgatottságtól reszkette elhallgatott s bosszusan nézett Penelopra, a ki büszkén és haragosan ült mellette s daczosan nézett a folyamba.

— Penelop, viselkedésedből ítélve, már gondoltam rá, hogy szegény Douglas iránt megváltoztál, de Istenemre mondom, arról fogalmam sem volt, hogy ilyen gyalázatosan álljon ez a dolog! — És szabad kérdeznem, atyánk mit mond mindehhez?

— Atyánk nem tud róla semmit, — dadogta a leány. Oh, Algy, ígérd meg, hogy nem fogod neki elárulni!

— Légy nyugodt. — Én mosom kezeimet. Csak arra figyelmeztetek, hogy vigyázz a festődre, nehogy utamba kerüljön, mert Isten bizony csufol jár.

Chartres Algy nagyon haragudott s midőn Douglasra gondolt, még dühösebb lett, mi miatt aztán a testvérek nagyon heves szavakat váltottak, — oly keserű szavakat, a melyeket jobb lett volna elhallgatni.

Penelop végre is sirva fakadt és ekkor Algy megbánta, hogy olyan durván bánt vele.

De könnyebb valamit az indulat hevében kimondani, mint azt nem mondottá tenni és Penelop nem tudta elfelejteni azokat a keserű szavakat, melyekkel Algy Daubeny Everardot illette és még mindig keservesen zokogva, nem törődött az Algy engesztelő szavaival.

— Ne sirj, édesem, Penelop; komolyan kérlek, ne sirj, — mondá. Komisz dolog az egész, — de bele kell törődnünk. Azonban tiszta szívből kívánom és reményem, hogy miután már egyszer megváltoztattad az érzelmeidet, még egyszer meg fogod azt tenni. — Penelop, szívem, nem tudnád ezt a testőt elfelejteni és ismét Douglast szeretni? Te, nem képzeled, mennyire szeret téged!

A Douglas érdekében közbenjárva, Algy rendkívül komoly volt, s a testvére kezét megfogva remegő hangon beszélt, s egész szívét-lelkét beleöntötte kérésébe.

— Penelop, megszakad a szíve szegénynek. Kevés nőnek jut az a szerencse, hogy annyira szeressék, a mint ő téged szeret. — Te, hisz a nyáron úgy szeretted. Képtelenség, hogy ilyen hamar hűtlen légy hozzá!

A leány halvány arccal s könnyezve tekintett reá.

— Algy, ha így beszélsz, egyetlen kívánságom, hogy bár meg volnék halva. Ő nem szeret — nem szerethet oly nagyon, a mint te mondod. — Es, ugy-e, te megmondasz neki mindent?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradí hetivásár.

A nagyváradí piaccon 1905. május hó 15-ik napján tartott vásárban eladott termésmények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 17.— 16.80 16.60. Kétszeres buza 15.20 14.80 14.60 Rozs 14.60—14.40. 14.— Árpá 15.20 15.— 14.80 Zab 14.40 14.20 14.— Tengeri 16.80 16.40 16.20. Borsó 46.— Lencse 52.— Bab 32.— Köleskása 28.— Burgonya 7.40 100 kiló lángriszt 28.60 Zsemlyelisz 28.40

Fehérkenyerliszt 28.—. Barnakenyerliszt 25.—. Széna fuvarral 1.0. Szalma fuvarral 2.60. Szózott szalonna 14.—. Zsup-szalma —20. A'om-szalma —14. 1 köbméter bükkfa 6.—. Tölgyfa 5.60. Cserfa 6.60. 1 kiló marhahús I. o. 1.12, 1 kiló marhahús II. o. 1.04, 1 kiló marhahús III. o. —.96. 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 mm kőszó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.— 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. ma yar gyapju 1 —. hlt. ó-bor 64.— 1 hlt. újbor 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény fa-zén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 hlt. kendermag 30.— 1 hlt. köles —. 1 hlt. repce —. 1 hlt. dió 40.— 1 hlt. mogoró —. 1 hlt. aszalt szilva 40.— 1 klg. savanyu káposzta 32.— 1 klg. szalonna nyers 1.60. 1 klg. ser éshus 1.44. 1 klg. vereshagyma —.50. 1 klg. foghagyma —.70. 1 klg. bors 4.60. 1 klg. paprika 6.60. 1 klg. barna kenyér —22. 1 li er köölaj —44.

Forgalmi kimutatás 1905. máj. 15-én Tiszta buza körülbelül 160 hlt. Kétszeres buza 40 hlt. Rozs 60 hlt. Árpá 70 hlt. Zab 70 hlt. Tengeri 70 hlt. Burgonya 60 hlt.

Lábasjészságok: Hizott sertés mintegy 70 drb. Félhizott 80 drb. 2 évestől feljebb 130 drb 1 évestől 2 évesig 190 drb. Süldő 220 drb. Malacz 262 drb. Vágó marha 135 drb. Jármos ökör 320 drb. Fejős tehén 190 drb. Borjú 255 drb. Bivaly 4 drb. Juh és kecske 135 drb. Ló 580 darab.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, máj. 16.

Buza máj.-ra	— — — —	17.96
Buza okt. —	— — — —	16.54
Rozs okt.-re	— — — —	15.52
Tengeri májusra 1905.	— — — —	15.50
Zab ápr.-ra	— — — —	14.88
Repeze máj.-ra	— — — —	23.40

Értéktözsde.

Budapest, máj. 16.

Os-rákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámi oló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közüti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 máj. 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	118.18
Magyar koronajáradék 4%	— — —	98.15
Magyar koronajáradék 3 1/2%	— — —	89.75

Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölesön	227.50
Tilza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	1.70
Oszták járadék papirban	100.25
Oszták járadék ezüstben	100.60
Oszták járadék aranyban	1.20
Oszták korona járadék	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	159.—
Oszták-magyar bankrészvény	6.44
Magyar hitelbank részvény	750.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	668.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	671.—
20 frankos arany (Napolendor)	14.07
Német birodalmi marka	117.42
London vista	240.25
Páris vista	98.50
márkás 20 arany	23.46

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Családtag, helyben. Tökéletesen igaza van. Szerkesztőnk ismeri ugyan jól annak a családnak a viszonyait, de azt az újdonságot a gyászjelentés alapján egy riporterünk írta meg olyan zavarosan, a szedők pedig még jobban összezavarták. De nem baj. Legalább ebből a zavaros közleményből azok is megismerték ezt a szerencsétlen családi viszonyt, akik esetleg nem ismerték. Annál feltűnőbbé tették mindenki előtt.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hallotta a legújabb hirt?

Azt, hogy

Telcser Máttyás

az eddig Hegedűs Ármin czimen vezetett rőfös- és divatúru üzletét Szent-László-tér, Sas kapuja mellett felosztatja.

Érdemes megtekinteni, mert a raktár rövid idő alatt akár nagyban, akár kicsinyben lesz elárusítva.

Vehet ott, akinek nem is kell.

Fő üzletem Zöldfa-utcán
továbbra is fentmaradt.

Üzletfelosztás.

Okmányszerző és informáló iroda.

Házassági, adásvételi és katonai ügyvivőség.

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér 5. sz. I. emelet.

Telefon: 447.

Tulajdonos: Sándor Ábrahám.

Telefon: 447.

Házassági ügyekben megszerez mindennemű okmányokat, keresztül visz miniszteri felmentéseket, dispencziókat és kivételes nősülési engedélyeket.

Katonai ügyekben kieszközöl mindennemű kedvezményeket (reclamatio, e. é. önkéntesség, tartós szabadságolás, fegyvergyakorlat alóli felmentés stb), ha ezekre a törvényes jogczim fennáll. Eljár telekkönyvi és árvaszéki ügyekben. Elvállalja a nagykorúsítási, örökbefogadási, honosítási, névmagyarosítási, utlevél és mindennemű adóügyek lebonyolítását.

40 koronán aluli követelések incassálását elvállalja. Hiteles és pontos információt ad bárki személyi és vagyoni viszonyairól. Elvállal mindennemű magán megbízásokat.

Mindennemű okmányokat megszerez és másolatokat végez elvállalja az üzleti reclam és körlevelek megczimzését és postai expedálását.

Mindennemű kérvényeket peren kívüli ügyekben — megír és engedélyek (ipari italméresi stb.) megszerzésében eljár.

Adásvételeket lelkiismeretesen közvetít. A vállalat hatósági engedély mellett működik és állandó jogtanácsossal rendelkezik.

Az árak jutányosak. Cél a pontos, gyors és lelkiismeretes működés, az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállaltatik.

A vállalat tulajdonosa, mint volt állami anyakönyvvezető, jegyző majd ügyvédsegéd, hosszú éveken át szerzett sokoldalú tapasztalatait a reá bízott ügyek pontos keresztülvitelében előnyösen érvényesíti.

1167

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyösen lehet vásárolni **Klein Menyhért** jó hírű divatáru üzletében

Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb *taraszi costum pongyola*, és *blous kelmék*, *cosmanosi Dalem*, *creton*, és *zephir* újdonságok, *Schroll siffon creàsi vásznak* és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt kizáró árban árúsít.

Uj rendszerű egység árait:

120 csm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58—83—115 kr Czerha és silk zefir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
140 „ „ „ angol costum kelme 96—118—135 kr Cosmanosi Delin, Volin — — — — — 27—33—36 kr

TELEFON 584.

Tavaszi árjegyzék ingyen.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Figyelem!

A költözködéshez szükséges *szőnyegek*, *garnitúrák*, *függönyök*, *paplanok* és *madracok*, ugyszintén minden más fő cikk is óriási választékban kaphatók az elismert, igazán olcsó, szolid árban.

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony czélokra szánt

XXIV-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.898 nyerményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1905. évi június hó 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatkak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott*, minden kíváncsát kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legújabb zenélő automata-zongorát állítottam fel.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám**, **tisztán kezelt boraim**, jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiséget*.

7-én vasárnap egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam**.

Kitünő magyaros étkek, **frissen csapolt márcziusi SÖR**, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZALLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

A XVI-ik magy. kir. szab. osztály-
sorsjáték nyereményeinek sorozata.

110,000 sorsj. 55,000 nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió kor.

	jutalom nyer. á	korona
1		600000
1		400000
1		200000
2		100000
1		90000
2		80000
1		70000
2		60000
1		50000
1		40000
5		30000
3		25000
8		20000
8		15000
36		10000
67		5000
3		3000
437		2000
803		1000
1528		500
140		300
34450		200
4850		170
4850		130
100		100
4350		80
2350		40

55000 ny. és jut. összegben 14,459.000

Felhívás

a XVI-ik

magyar királyi szab. osztálysorsjátékhoz

Az első osztály huzása már

1905. máj. 25. és 26. lesz.

Az első osztályu sorsjegyek ára:

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1.50 kor.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére. — Becses megrendelését szíveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

Gaedicke A.
bankháza.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtője.
Budapest, Kossuth Lajos-ut. 11.

Gaedicke szerencsése
óriási!

Rövid időn belül

15 milliót

fizettem ki t. vevőimnek, köztük a következő tőnyereményeket:

	kor.	szám
600000	2	62551
400000	4	11119
400000	4	28916
400000	4	43464
100000	4	42758
100000	4	49878
100000	4	87991
70000	4	60912
60000	4	17357
60000	4	78863
60000	4	82528
60000	4	97263
30000	4	6920
30000	4	38691
30000	4	90964
25000	4	23481
25000	4	30049
25000	4	44411
25000	4	87851
25000	4	14674
20000	4	28950
20000	4	33402
20000	4	35862
20000	4	44410
20000	4	53565
20000	4	60781
20000	4	78848
20000	4	88874
15000	4	31121
15000	4	57734
15000	4	77950
15000	4	82506

Ujonnan berendezett üzlet!

Wallerstein Fülöp Fiai cég

(B é m e r - t é r.)

Üzletünket kézmű-, divat-, rövid-, és diszárakkal **egész ujonnan** berendeztük, van szerencsénk a t. vevő közönségnek erről részbeni és rövidkivonatu árjegyzékünket szíves áttekintés végett bemutatni.

Elvünk ezután is finom minőségű árukat olcsó szolid szabott árak mellett kiszolgálni.

Árjegyzék kivonat:

Ruba szövetek 120 széles métere már 30 krtól kezdve.
Tiszta gyapju szövetek 120 széles minden színben 50 krtól 1 frt 50 krig.
Costüm kelmék 140 széles métere 1 trttól 4 frtig.
Grenadinok minden divatos színben 120 széles 1 frt 25 kr.
Musslinok nyári ruháknak nagyon alkalmas tiszta gyapju métere 1 frt.
Legujabb félgypju delaine 28 kr.
Legujabb gyapju delaine 45 krtól 55 krig.
Valódi francia delaine 65 krtól 75 krig.
Selyem árukban Glória minden szín 50 kr.
Pongis minden szín 68 kr.

Luisin, mevrélieu, minden szín elsőrendő 1 forint.
Messalin minden divatos szín 1 frt 40 kr.
Blous Selymek már 50 krtól kezdve 3 frig.
Fekete ruháknak való selymekben nagy választék minden árban.
Különlegesség 120 széles Saten de Lyon métere 3 frt 50 kr.
Mosó árak karton, zephir és levantínok 25 krtól kezdve legjobb kivitelben.
Mindenféle béléssárak.
Nagy raktár vászon, chiffon és kész fehérneműekből.
Dus raktár szőnyeg, függöny és paplanokban.

A tisztelt közönség nagybecsü bizalmát, melyet eddigi jutános árainkkal és szolid kiszolgálásunkkal eddig is szerencsések voltunk kiérdemelni továbbra is kérjük, vagyunk

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.